

В. І. Антофійчук

Онищук Денис Іванович

ОНИЩУК Денис Іванович (псевд.: Гаврило Говориллович, Гав-рило, Панас Кущенко, Стецько та ін.; 20. 01. 1901, с. Дорошівці, нині Чернів. р-ну Чернів. обл. – 09. 05. 1975, м. Ґура-Ґуморулуй, Румунія) – письменник, педагог, перекладач, театральний діяч, фольклорист. Навч. в укр. гімназії м. Кіцмань (нині Чернів. р-ну, 1912–15). Учасник Буковин. віча в Чернівцях (1918). У листопаді 1918 добровільно вступив до УГА, у складі якої служив до липня 1920. Закін. гімназій. курс у Чернівцях (1921) та Нац. інститут фізичного виховання в Бухаресті (1927). Працював за фахом у навч. закладах румун. та молд. міст Фалтічени, Бельці, Роман, Хотин, Сіґет. Від 1962 – на пенсії, від 1966 мешкав у м. Ґура-Ґуморулуй. Перші твори надрукував у чернів. гуморист. г. «Щипавка» (1921–22). На поч. 1920-х рр. як актор брав участь у виставах драм. секції товариства «Буковин. кобзар» у Чернівцях. У 1920–30-і рр. активно співпрацював із чернів. часописами «Рідний край», «Будяк», «Самостійна думка», «Час», «Рада», «Українська ластівка», «Чортополох», «Самостійність», а також укр. ж. «Гей руп!», що видавали у Бухаресті, та львів. «Літописом Червоної калини», де публікував гуморист. вірші, ліричні поезії, фейлетони, автобіогр. та мемуарну прозу тощо. Одна з гол. тем – боротьба українців за побудову влас. незалеж. держави. У післявоєн. період О. продовжив літ. працю: його твори українською мовою друкували у г. «Новий вік», альманахах «Серпень» (1964), «Ліричні струни» (1968), «Наші весни» (1972), «Сонячне відлуння» (1974), що видавали в Румунії. Ім'я О. стало відомим і в Україні, окремі його твори опублікували г. «Літературна Україна», «Сільські вісті», «Вісті з України», «Радянська Буковина», «Радянський педагог», «Зориле Буковиней», ж. «Перець». Про нього писали в «Літературній Україні», «Всесвіті», «Жовтні», «Радянській Буковині». 1965 у бухарест. літ. видавництві вийшла єдина прижиттєва книжка О. – зб. «Полин і мед», до якої увійшли

байки та гуморески, що торкаються «вічних», як для цих жанрів, тем: викривають і висміюють людські вади (пихатість, неуцтво, хвалькуватість, підлабузництво, пияцтво тощо), громад. зловживання, висвітлюють шкоду від порушень загальноприйнятих морал.-етич. норм. Їхня осн. художня ознака – м'який ліризм, що, очевидно, прийшло від творчості С. Руданського, Л. Глібова й Остапа Вишні, розгорнутий сюжет, деталізація розповіді тощо. Наприкінці 1960-х рр. завершив автобіогр. повість «На шляху життя» та кн. мемуарів «Спомини», що вийшли у Чернівцях відповідно 2008 та 2013. При Сігет. ліцеї, де тоді О. вчителював, організував літ. гурток: вишкіл у ньому здобули І. Федько, Ю. Павліш, І. Шмуляк, С. Ткачук та ін. Перекладац. діяльність – окрема важлива сторінка твор. біографії О. У його інтерпретаціях румун. мовою з'явилися вірші Т. Шевченка та І. Франка. Водночас укр. читач познайомився з творами Г. Кошбука, Й. Караджале, Г. Топирчану, Т. Аргезі, М. Бенюка, М. Емінеску. У 1950-х рр. у м. Сігет з ініціативи О. виступав самодіял. театр. колектив. Тривалий час О. працював над укр. фольклором Румунії: частина зібраного ним матеріалу на Пн. Молдови вийшла окремою кн. «Народ скаже – як зав'яже» (1976). Упорядкований за темат. принципом збірник подає 36 розділів прислів'їв і приказок, а також образ. порівнянь та характеристик, доброзичливих побажань, прокльонів, клятв, каламбурів тощо. 2011 на фасаді школи с. Кліводи́н (нині Чернів. р-ну) встановлено мемор. дошку на честь О.

Рекомендована література

1. Богайчук М. Поет. Байкар. Перекладач // Рад. Буковина. 1967, 28 лип.
2. Лучук В. Зустріч з автором «Полину і меду» // Жовтень. 1968. № 2;
3. Шалата М. Пісні з країни на Дунаї // Всесвіт. 1970. № 6;
4. Онищук Я. Останні дні. До 35-річчя від смерті письменника Дениса Онищука // Наш голос. 2010, квіт.;
5. Антофійчук В. Незнаний Денис Онищук // Там само. 2016, лют.;
6. Його ж. Денис Онищук: Кілька нових штрихів до творчої біографії письменника // Там само. 2021, січ.

Бібліографічний опис:

Онищук Денис Іванович / В. І. Антофійчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-75421>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).